

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 1.000

Letna naročnina L 2.000

Letna inozemstvo L 3.000

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XVI. - Štev. 51 (824)

Gorica - četrtek 17. decembra 1964 - Trst

Posamezna številka L 40

DA BI IMELI življenje v izobilju

Ob sklepu 3. zasedanja vatikanskega cerkvenega zbora dne 21. novembra je sv. oče napovedal spremembo evharističnega posta, t. j. zdržka od jedi in alkoholnih pijač pred sv. obhajilom.

Vatikanski list »Osservatore Romano« je v petek 4. decembra prinesel pojasnilo o tej zadevi z besedami:

»Z ozirom na težave v raznih deželah sveta glede evharističnega posta je sveti oče na prošnjo mnogih škofov skril ta post na eno uro pred sv. obhajilom tudi glede jedi tako za duhovnike kot za vernike. Vključeno je tudi pitje alkoholnih pijač, samo da se upošteva pri tem potrebna zmernost.«

S to odločbo je sv. Cerkev pokazala veliko razumevanje za potrebe modernega časa, ker se je na način življenja in dela zelo spremenil. Šola, delavnice, tovarne, pisarne imajo danes vse drugačne razmere kot nekdaj. Cerkev mora seveda tudi v novih razmerah vsem omogočiti srečanje s Kristusom v sv. obhajilu, da dobijo moč za notranje boje in se usposobijo za pridobivanje sveta za Boga.

Odlok sv. očeta je veliko povabilo k obhajilni mizi za vse ljudi, povabilo, ki hoče odstraniti vsako oviro med tabernakljem in modernim človekom.

Cerkev prihaja tako na pomoč delavcem, da jim ne bo treba biti dolgo časa brez telesne hrane, ki je potrebna za telesne sile.

Cerkev prihaja nasproti otrokom in sploh učenci se mladini, da lahko pred šolskim poukom prejmejo svojega Prijatelja v mlada srca.

Cerkev prihaja nasproti vsem, ki bi zaradi svojih dolžnosti ne mogli pristopiti k angelski mizi kot so to vojaki, družinske matere, bolniki, popotniki in vsi, ki se morajo držati točnega dnevnega reda glede jedi.

Cerkev prihaja na pomoč misijonarjem in drugim duhovnikom, ki morajo večkrat zaradi oddaljenih vernikov doprinesiti velike žrtve.

S to olajšavo se omogoča prejem sv. obhajila pri večernih mašah, ki so, kot kaže izkušnja, prinesle že mnogo lepih sadov.

Novi odlok o evharističnem postu je stopil takoj v veljavo.

Po njem je prejem sv. obhajila zelo priprost, saj se zaradi spoštovanja do Najsvetejšega zakramenta zahteva le eno uro zdržek od jedi in vsakih pijač, tudi alkoholnih, razen vode, ki jo lahko pijemo vedno.

Tudi alkoholne pijače so dovoljene do ene ure pred obhajilom, ker marsikdaj kdo kaj takega zaužije pri obedu ali iz vpljudnosti, ko je kje na obisku. Seveda pa je tu na mestu zmernost, ker alkohol moti razum in zmanjšuje predpogoje za vreden prejem tega vzvišenega zakramenta.

Cerkev upa na ta način, da bo tudi ta olajšava prinesla novih sadov za poglobitev verskega življenja in za prenovitev sveta, da bo božje življenje milosti še v večji množini prispevalo k posvečenju duše in se bo uresničila Gospodova želja »da bi imeli življenje in ga imeli v izobilju.« (Jan. X, 10).

— ck

Božič svetega očeta

Vatikanski list »L'Osservatore Romano« poroča, kako bo sveti oče preživel božične praznike.

Božični nagovor bo imel že v torek 22. decembra ob osmih zvečer. Na božično vigilijo bo sprejel kardinale, ki bodo izrekli božična voščila. Polnočno sveto mašo bo daroval v Sikstinski kapeli ob prisotnosti diplomatskega zbora. Jutranjo sveto mašo bo daroval v rimski predmestni cerkvi sv. Rafaela nadangela (Borgata del Trullo). Tretjo sveto mašo bo daroval ob 11.15, če bo vreme dopuščalo, na trgu svetega Petra. Opoldne bo podelil blagoslov mestu in svetu.

COMBE IN RIMSKI KOMUNISTI

Sredi prejšnjega tedna se je kongoški ministrski predsednik Combe ustavil nekaj dni v Rimu na privatnem obisku. Med svojim bivanjem v italijanski prestolnici je zaprosil za avdienco pri papežu Pavlu VI. Po začetni negotovosti so vatičanske oblasti pristale na obisk v privatnem okviru.

To očitno ni šlo v račune italijanskim komunistom, ki so proti Combeju zasnovali obsežne demonstracije. Zato so z vsemi sredstvi skušali pritiskati na italijansko vlado in vatičanske kroge, da bi kongoškemu državniku odrekli vsako gostoljubje. V ta namen so organizirali več sto ljudi, da so šli po ulicah in vpili proti Combeju. Na drugi strani so neofašisti organizirali protidemonstracije. Da ni pravočasno in odločno nastopila policija, bi se obe skupini spopadli. Še tako so komunistični demonstranti pokazali izredno odpornost varnostnim silam. Med spopadi s policijo je bilo več demonstrantov ranjenih in potolčenih, med temi tudi štirje poslanci.

To okoliščino so komunisti izkoristili, da so povzročili nemire v parlamentu, kjer so obtožili vlado, da krši nedotakljivost parlamentarcev. Zahtevali so celo prekinitev redne seje, kar je pa večina odklonila. Posebno huđi so bili na notranjega ministra Taviani, ki je kot šef policije ukazal demonstrante razgnati, ker niso imeli dovoljenja. Ob prihodu ranjenih poslancev v zbornico so komunisti zavijali rokave in se začeli prerivati z demokratijskimi in neofašističnimi kolegi.

Notranji minister Taviani je odločno branil zadržanje policije in pri tem spomnil komuniste, da živijo v demokratični državi, kjer je vsem zagotovljena svoboda izražanja v mejah ustavnih določil, ki veljajo za vse državljane, torej tudi za komuniste.

Proslava petletnice smrti škofa dr. Rožmana

V nedeljo, 15. novembra, je takoj po popoldanski pobožnosti v cerkvi sv. Vida v Clevelandu ljudstvo napolnilo veliko novo dvorano. Nobenega teh ljudi ni lepo vreme izvabilo kam ven, kljub temu da so šli lepi in za izlete primerni letošnji jesenski popoldnevi proti koncu.

Oder je bil zelo primerno opremljen. Spredaj ob strani odra je visela lepa škofova slika v oljnih barvah, delo slikarja Franceta Goršeta. Pred njo je g. Nemanich, glavni predsednik Ameriške slovenske katoliške jednote, po svojem uvodnem govoru prižgal rdeče lučke in s sveče. Franček Kolarič, ki je proslavo režiral, je bral nekatere značilne pokojnikove besede. Med celim spominskim sporedom je moški oktet pod vodstvom Janeza Riglerja nastopal s primernimi pesmimi. Samo »Usliši nas, Gospod«, je bila prava žalostinka, druge pesmi niso bile, pa so vendar vsi čutili, kako veljajo za škofa Rožmana. Deset deklet krožka »Kres« je z žalnim cvetjem v rokah veličastno in ganljivo podalo spominski ples. Tudi njihove obleke so se skladale z resnobo sporeda. Rado Menart je podal nekaj na traku posnetih izvečkov iz govorov velikega pokojnega škofa, Tone Jeglič pa je kazal barvne slike raznih nastopov rajnega škofa med rojaki v Ameriki. Tako so ljudje ne samo gledali škofa kakor živega pred seboj, temveč tudi poslušali njegov glas na magnetofonskem traku. Pisatelj Karel Mauser je govoril glavni spominski govor. »Kot človek nam je bil pokojni škof brat, kot duhovnik in škof pa nam je bil oče,«

COMBE PRI SV. OČETU

Sveti oče je sprejel ministrskega predsednika Combeja iz Konga. Ker so namen tega obiska marsikje po svoje razlagali, je vatičanski list L'Osservatore Romano objavil pojasnilo. Sveta stolica ima s Kongom redne diplomatske odnose in zato ne bi mogla odkloniti naprošene avdience. Ta obisk daje svetemu očetu možnost, da ponovno in bolj učinkovito poudari potrebo po ustavitvi miru v Kongu. Ta mir bo mogoče doseči le s spoštovanjem pravičnosti in človečanskih načel, s skupnim prizadevanjem vseh prebivalcev v Kongu, ki naj ozdravijo stare in nove rane in tako zagotovijo deželi javni blagor v svobodi in urejenem napredku. To pojasnilo je vatičanski list objavil v sredo. V četrtek je pa isti list objavil poslanico in poziv, ki ju je sveti oče izročil predsedniku Combeju. V poslanici sveti oče obsoja vse neredne in grozodejstva, ki so se dogodila v državi, ki si želi miru in svobode. Sveti oče poziva vse odgovorne, naj v državi preneha vsako nasilje. Še posebno se spominja misijonarjev in misijonark, ki so padli kot nedolžne žrtve.

KOMUNISTI STRAHUJEJO JAVNO MNENJE

V zvezi s krvavimi žrtvami v Kongu je italijanska ilustrirana revija »Epoca« opozorila, da so ameriškega zdravnika misijonarja dr. Carlsona, ki je padel kot žrtev upornikov v Stanleyvillu, sprejeli z vsemi častmi ob navzočnosti predsednika Johnsona; ob prenosu trupla italijanskega misijonarja, ki je prav tako padel kot žrtev komunističnega nasilja, se pa nobena domača oblast ni zmenila zanj. Tudi to je značilno za našo italijansko demokracijo, ki ji komunisti brez sramu vsiljujejo svojo voljo.

je rekel med drugim. Končno se je za udeležbo vsem zahvalil č. g. Julij Slapšak in zaključil spominsko proslavo z molitvijo.

Spored je trajal dve uri. Ves ta čas je v napolnjeni dvorani vladala svečana tihota: nobenega šuma, nobenega ploskanja ni bilo, temveč vse je pazno gledalo in poslušalo, kaj se je godilo na odru.

Podjunski parlament je zasedal

Tako je »Naš Tednik-Kronika«, ki izhaja v Celovcu, označil celodnevni politično-gospodarski tečaj, ki se je vršil 6. decembra v Skocijanu ter je zbral v ta mošnjem farnem domu osemdeset mlajših in starejših gospodarjev podjunskih občin. Referat so imeli: dr. Vinko Zwitter o temi »Država in gospodarstvo«; Janko Janežič o »Občinsko gospodarstvo«; Mirko Kumer je pokazal gospodarske nujnosti občinske politike; dr. Reginald Vospernik, tajnik Narodnega odbora koroških Slovencev, je govoril o sodobnem reševanju manjšinskega vprašanja v deželi.

Katoliška univerza v Washingtonu

Katoliška univerza v Washingtonu v Združenih državah praznuje letos 75-letnico svoje ustanovitve. Za to priliko je sveti oče poslal univerzi posebno pismo z voščilom in čestitkami.

Tito o Hruščevu in Kitajski

VIII. kongres Zveze komunistov Jugoslavije (ZK) je pritegnil precejšnjo pozornost mednarodne javnosti zaradi posebnih časovnih okoliščin, v katerih je potekal. Slo je za prvi kongres kake komunistične partije po padcu Hruščeva. Glede na dejstvo, da je Hruščev imel velike zasluge za normalizacijo odnosov z Jugoslavijo ter za politiko tako imenovanega miroljubnega sožitja v mednarodnih odnosih, je vladalo veliko zanimanje, kaj bodo o tem človeku dejali jugoslovanski komunisti, ki so z odstopom Hruščeva bili morda moralno najbolj prizadeti.

Vprašanja odstopa Hruščeva se je v svojem poročilu dotaknil sam Tito kot glavni tajnik ZKJ. Dejal je: »Čeprav je Hruščev zagrešil kakšno napako in pomankljivost, ima velike zasluge pri procesu destalinizacije ter izvajanju svobodnega izražanja. Nihče ne more zanikati njegovih zaslug pri ohranjanju miru ter zavračanju raznih imperialističnih akcij, kot pri Suezu ter okrog Kube. Ob tej priliki moram poudariti njegovo veliko zaslugo pri normalizaciji odnosov z Jugoslavijo.«

Ob zaključku svojega poročila je predsednik Tito žel velik aplavz. Poleg dva tisoč domačih delegatov so kongresu prisostvovali odposlanci tridesetih komunističnih držav in partij, med temi prvi sovjetsko odposlanstvo. Odsotna so pa bila odposlanstva Kitajske, Albanije, Severne Koreje in Severnega Vietnama. Odposlanstvo italijanskih komunistov je vodil poslanec Pajetta, italijansko socialistično stranko pa je zastopal Brodolini.

Besede graje pa je imel Tito za kitajske komuniste, o katerih je dejal, da sploh ne skušajo niti prikrivati svojega dogmatizma in povratka k stalinizmu v cilju, da bi vsilili svetu politiko nasilja ter vodilno

vlogo v mednarodnem delavskem gibanju. Pri tem očitno precenjujejo svoj vpliv v svetu, ko mislijo, da bodo s svojo intenzivno propagando in zadnje čase z atomsko bombo diskreditirali politiko miroljubnega sožitja ter prisilili sovjetsko vlado, da popolnoma spremeni svojo politiko in se povrne k stalinizmu.

Sodijo, da je bil jugoslovanski predsednik tako polemičen do Kitajcev, ker so ti v zadnjem času zelo ojačili protijugoslovansko propagando preko Albanije. Tiranški radio je pozval jugoslovanske komuniste, naj ustanovijo drugo komunistično partijo ter se upro sedanjemu vodstvu. V Tirani so se tudi razširile govorice, da albanski elementi pripravljajo akcije, katerih cilj naj bi bila zrušitev Titovega režima.

TITO O DJILASU

Na tiskovni konferenci za novinarje, ki so spremljali kongres ZKJ, je predstavnik švicarskega lista »Neue Zürcher Zeitung« postavil Titu naslednje vprašanje: »Ali so kakšna upanja, da bo Djilas kmalu pomiloščen?«

Tito je odgovoril: »V Jugoslaviji smo izdelali zakone, ki veljajo za vse državljane, začenši od mene. Kot šef nisem avtokrat in nimam pravice teh zakonov kršiti. Djilas so sodili po zakonih. Njegova krivda je dokazana in glede na to mora prenašati posledice svojih dejanj.«

Seveda, vse zavisi od tega, kakšne zakone so izdelali. Če državljani nima pravice svobodno izražati svojega političnega prepričanja, ali je to demokratično pošteno? Djilas ima samo to na vesti, da se je pregrešil zoper tak nedemokratičen zakon. Zato so vsa Titova opravičila nezadostna in le zgolj formalistična.

Kričeča protislovja sovjetskih voditeljev

Danes ni več nobenega dvoma, da sta glavna razloga za odstranitev Hruščeva bila dva, in sicer: spor s Kitajsko ter slabo stanje sovjetskega kmetijstva. Z odstranitvijo Hruščeva so sedanji sovjetski voditelji hoteli preprečiti neizbežno izobčenje kitajskih komunistov, do katerega bi brez dvoma prišlo na tako imenovani pripravljani konferenci 25 komunističnih partij, ki je bila napovedana za 15. december v Moskvi.

Prvi praktičen rezultat zamenjave voditelja v Kremlju je bil obisk kitajskega voditelja Čuenlaja v Moskvi ob priliki proslav 47. obletnice boljševiške revolucije. Kljub diplomatskim nasmehom je mož odšel domov z zelo skromnimi uspehi. Dosegel je le, da so Sovjeti pristali na odgoditev moskovske konference. Glavna njegova zahteva pa je bila, da morajo novi sovjetski voditelji popolnoma spremeniti politiko Hruščevove miroljubne koeksistence z imperialističnim svetom. Tega ni mogel doseči iz enostavnega razloga, ker proces destalinizacije in tej sledeča politika sožitja z zunanjim svetom ni bila le osebnostna kaprica Nikite Hruščeva, temveč globoko čuteča nuja sovjetskih mas, ki po tolikih vojnih grozotah in povojnih pomankanjih ter policijskih preganjanjih želijo že enkrat živeti v miru sami s seboj ter s svojimi bližnjimi in daljnimi sosedi.

Zasluga Hruščeva je, da je doumel te težnje sovjetskih ljudi. Zaradi tega je prišel v oster spor s Kitajci, s katerimi se je pripravljaval na odločen spopad. V teh pripravah ga je doletel ukaz partije, da se mora umakniti iz političnega življenja.

Partijski teoretik Suslov in ostali voditelji so mislili, da bodo z žrtvovanjem Hruščeva pomirili jezo svojega vzhodnega soseda. Toda Peking se ni zadovoljil s tem, ampak zahteva popolno opustitev načel miroljubne koeksistence od strani Sovjetske zveze. Najhujša polemika je sicer

ponehala, a za kulisami se neusmiljeno nadaljuje. Trenutno stanje bo trajalo verjetno do konference komunističnih partij, katero so na željo Kitajcev preložili na 1. marec 1965.

»NAPAKE V KMETIJSTVU«

Na zasedanju Vrhovnega sovjeta sredi minulega tedna je predsednik sovjetske vlade Kosigin med razpravo o proračunu za leto 1965 izjavil, da so bile zagrešene »hude napake v kmetijstvu, katerih posledice se bodo še dolgo čutile v državi.« V ta namen je napovedal vrsto ukrepov, s katerimi misli vlada izboljšati gospodarsko stanje države. Kljub vsem kritikam, ki so jih novi sovjetski voditelji iznesli v zadnjem mesecu proti Hruščevu, češ da je dajal preveč poudarka na proizvodnjo potrošnih dobrin, sedaj sami obljublajo, da bodo še nadalje razvijali politiko višanja življenjskega standarda ljudstva. Napovedali so celo znižanje stroškov za obrambo za 500 milijonov rubljev. To so opravičili z izgovorom, da tudi ZDA mislijo skrajšati svoj vojaški proračun.

Z drugimi besedami povedano, novi kmetijski voditelji so se odločili po začetnem obnavljanju nadaljevati Hruščevovo linijo zvišanja proizvodnje potrošnih dobrin, čeprav ga na drugi strani kritizirajo in mu očitajo vsemogoče napake. To je še en dokaz več, da je bil Hruščev le grešni kozel v prizadevanjih za spravo s Pekingom.

Glede na izjavo Kosigina, da bo Sovjetska zveza skrajšala vojaški proračun za 500 milijonov rubljev, ker mislijo isto storiti ZDA, je glasnik Bele hiše pojasnil, da med ZDA in Sovjetsko zvezo ni nobenega sporazuma v tem smislu. Ameriška vlada se pri sestavi svojega vojaškega proračuna za bodoče leto ne bo ozirala na sovjetsko znižanje na tem področju, ampak na stvarne potrebe svoje lastne obrambe.

Liturgična obnova

V prejšnjem članku o navodilih za uvedbo liturgične obnove sem poudaril, da bodo težave v krajih in župnijah, kjer živita dve narodnosti. Za katere težave gre? Gre namreč za jezik, v katerem se bodo od 7. marca naprej vršili sveti obredi, vsaj precejšen del svetih obredov. Do sedaj je bil uradni jezik za vse obrede latinski, od tedaj naprej pa bosta pri nas kar dva uradna liturgična jezika, italijanski in slovenski. Ostane seveda še latinski jezik, a v glavnem samo za osrednji del svete maše (vsaj pri mašah, katerih se udeležijo verniki in ki niso samo »privatne« maše). Velja namreč pravilo, da ljudje pri maši sodelujejo, in sicer v svojem jeziku. In njihov materin jezik ali govorica odloča, v katerem jeziku naj se sveti obredi vršijo. Kjer so Italijani, italijansko; kjer so Slovenci, slovensko. In v mešanih krajih? Lahko bi rekli, da odloča večina. V krajih, kjer je že določeno, katere maše ali pobožnosti so za posamezne narodnostne skupine, ne bo nobene težave. Kaj pa v krajih, kjer je skupna služba božja za ene in druge, z dvojezično pridigo? Po mojem mnenju ne bo druge rešitve kakor ločitev: vsak jezik zase — namesto ene maše, dve. Vsaka reforma zahteva žrtve in preobrate. A vse te postanejo zelo koristne, če se nanje pravočasno in pravilno pripravimo. Veliko se je že govorilo o vlogi, ki jo bodo imeli pevski zbori pri tej prenosni. Nekateri mislijo ali se bojijo, da ne bodo več potrebni. Pa še kako! Potrebno pa bo, da se prilagodi novim zahtevam in se naučijo novih in modernih pesmi, ki bodo ustrezale liturgični obnovi. Ti zbori naj bodo gonilna sila pri obnovi in po-

živitvi cerkvenega petja; naj podprejo skupno molitev in ljudsko petje. Za pevske zборе bo velika novost, da bodo tudi slovesne maše v slovensčini (ali pa v italijansčini). Ne več torej slovesni »Gloria in excelsis«, ampak »Slava Bogu na višavah«; ne več »Kyrie eleison«, ampak »Gospod, usmili se«. In tako dalje. Koliko dela in truda čaka torej naše zборе, organiste, pevovodje, komponiste. Toda kdo se ne bo lotil tega dela? Ne zamudimo izredne in morda zadnje prilike!

Pri sveti maši bodo v slovensčini v glavnem iste molitve, ki jih že imamo pri zbornih mašah. Razlika bo le v tem, da jih bodo ljudje molili skupaj z mašnikom in ne sami. Med drugim bodo dodane po veri molitve za Cerkev. Primer takih molitev (prošnje pri darovanju) je v knjižici »Naša daritev« (izdaja Marijanišča), ki je sestavljena po ljubljanskem molitveniku »V občestvu združenje«. Prav gotovo bo potrebna nova izdaja knjižice, da bo odgovarjala novim predpisom. Ze sedaj predpisane spremembe pri sveti maši bodo ostale v veljavi tudi pozneje, ko bo dokončana prenova celotnega obreda svete maše.

Kar se tiče jezika, liturgičnih knjig, tekstov, molitvenih obrazcev, je treba vedeti, da je dovoljena uporaba samo tistih knjig in pripomočkov, ki jih je Sveta Stolica odobrila za vse Slovence. A o vsem tem bomo morali še govoriti.

Navedel sem nekaj novosti in predlogov. Liturgična obnova je skupna zadeva. Posvetujmo se in enotno postopajmo. Zmeda in zmešnjava predstavljata veliko nevarnost za vsako obnovo.

Dr. LOJZE SKERL

Dar sv. očeta albanski redovnici

Sveti oče je pred odhodom iz Indije izročil svoj avto redovnici sestre Tereziji, predstojnici indijskega reda sester krščanske ljubezni v Bombayu, ki se že več let in veliko žrtvuje za reveže v Indiji, zlasti za umirajoče. O tej sestri je revija »Katoliški misijonari« že večkrat pisala. Sestra je namreč po rodu Albanka iz krajev v bližini Skoplja.

Marijine družbe v Italiji

V Italiji je 447 Marijinih družb, ki so povezane z glavno Marijino družbo v Rimu, ki ji pravijo Prima primaria. Od teh Marijinih družb je 204 moških, 232 ženskih, 11 pa mešanih.

Španski kardinal o verski svobodi

V intervjuju, ki ga je dovolil španski televiziji, je seviljski nadškof kardinal Bueno y Monreal poudaril neodsvojljivo pravico človeške osebe, da izpoveduje svojo lastno vero. Španski kardinal je dejal: Človek ima osebno razmerje do Boga in nobena

človeška oblast ne more poseči v to razmerje. Kakor Cerkev zahteva zase pravico izvrševanja svojega božjega poslanstva, pravico pridigati in svobodno živeti po krščanski veri, tako Cerkev tudi želi, — medtem ko priznava dostojanstvo človeške osebe in spoštuje vest posameznikov — da so vsi ljudje svobodni, da izpovedujejo svojo vero in javno po njej živijo.

Nov val preganjanja na Ogrskem

Po treh mesecih, odkar je Sv. stolica sklenila sporazum z ogrsko vlado, je prišlo v Budimpešti do ponovnih aretacij. Med devetimi priprtimi sta tudi dva duhovnika, Bosza Elemer in Laszlo Emoedi. Baj je Emoedi isti, ki je bil že obsojen na zloglasnem procesu proti 12 duhovnikom leta 1961: Takrat je skupno z drugimi obtoženci dobil 58 let zapor. Lani je bil 29. marca spuščen na svobodo.

Vseh devet oseb obtožujejo, da so kovali zaroto proti državi. S tem so komunisti na Ogrskem znova dokazali, da je vera svobodna le toliko časa, dokler se krije z njihovimi nameni.

Kratkovidna politika

Pretekle dni je bila slovesna otvoritev titovskega kulturnega doma v ulici Petronio. Za to zgradbo je italijanska vlada v posebnem dodatnem pismu londonskega sporazuma iz leta 1954 obljubila kot odkodnino za hotel »Balkan« petsto milijonov lir. To vsoto je vlada tudi v resnici izplačala. Denar je prejela delniška družba »Dom« (»Dom« Immobiliare Triestina, Società per azioni), ki ima sedež v ulici Cicerone, 8. To družbo so ustanovili 16. januarja 1951 in je titovska ustanova.

Ker prvotni lastniki od fašistov požganih poslopj niso bili komunisti, temveč demokratični Slovenci, so demokratične slovenske organizacije protestirale pri krajevnih in osrednjih oblasteh proti tej diskriminaciji v škodo demokratičnemu gibanju tržaških Slovencev z natančnimi in točnimi pojasnili. Kot odgovor so italijanske oblasti svetovale, naj se nekomunistične slovenske organizacije na miren način pobotajo s komunisti.

Tudi ko se je bližala otvoritev novega poslopja, so nekateri italijanski demokratični krogi izrazili željo, naj bi bili pri otvoritvi prisotni tudi demokratični Slovenci. To je očitno zaradi povezave titovcev z levim centrom v občinskem svetu.

Verjetno je med nekaterimi italijanskimi someščani še vedno neka tiha želja, da bi bili vsi tržaški Slovenci čim tesneje povezani s komunisti, ki nimajo izrazito slovenskih organizacij, temveč potiskajo tudi Slovence v italijansko komunistično

partijo in italijansko socialistično stranko. Na ta način bi izginil sleherni sled avtonomnega slovenskega političnega življenja.

Vse te spletke pa ne morejo izbrisati dejstva, da so nekomunističnim organizacijam napravili zelo hudo krivico. Ta krivica se ne bo čisto nič popravila, če je kak nekomunistični Slovenec obiskal tisto slovesno otvoritev kulturnega doma v ulici Petronio. Vedno bo ostal edini logični postopek zahteva, da vlada to krivico popravi. Ta pravica se ne bo nikoli zastarala.

Naloga slovenskih demokratičnih organizacij ni v tem, da se zlijejo skupaj s titovskimi ustanovami, temveč da vzgajajo Slovence k demokratični miselnosti. Dogodki zadnjih let kažejo, da je to prava pot. Pri deželnih in zadnjih pokrajinskih volitvah je »Slovenska skupnost« dobila v Trstu že sedem tisoč glasov. Naše gibanje gre za tem, da pridejo vsi resnični slovenski demokrati k nam, ne pa da se mi pridružijo slovenskim levicarjem z njihovo fratelančno miselnostjo.

Od časa do časa se pojavi mnenje, da jugoslovanski komunizem ni več to, kar je bil. Takim optimistom dá maršal Tito marsikako koristno lekcijo. To se je zgodilo še nedavno, ko se je postavil Tito na stran kongoških morilcev! Komunizem spremeni taktiko, bistvo pa ostane. Jugoslovanski komunizem se bo zrušil, ko se bo zrušil svetovni komunizem.

Volivec iz Trsta

Pismo iz Konga

Misijonar brat Karel Kerševan, naš tržaški rojak, se je kot smo pred kratkim poročali, v začetku meseca novembra vrnil na svojo misijonsko postojanko v Kongu. Takoj se je oglasil z obširnimi pismom, v katerem svojim rojakom podaja precej jasno sliko o sedanjih razmerah v tej tako težko preizkušeni deželi. Pismo je bilo odposlano 16. novembra in se glasi takole:

»S svojimi tovariši sem prispel v naš misijon v četrtek 12. novembra popoldne potem, ko smo prevozili 170 km po cesti. Slučajno smo se dobili z našim tukajšnjim zdravnikom, Italijanom iz Schio, kateri nas je vzel na svoj avto ter nas pripeljal domov.

Vsa vožnja je srečno potekala. Zadnje dni je bila spet sprememba v datumu in smo odpotovali že 10. in ne 11. novembra ter se tako peljali skozi Rim in ne skozi Atene. Iz Bruslja smo odšli ob osmih in pol zvečer in se do Rima vozili eno uro in trideset. Naša skupina je štela šest oseb, od tega dve sestri. Na letališču se je od nas poslovilo veliko ljudi, zlasti dva nova tovariša sta imela veliko sorodnikov. Zanju je bilo slovo težko, ker sta odhajala v precejšnjo negotovost. Mi stari smo takih dogodkov že vajeni.

V Rimu smo ostali debelo uro in smo z letališča po telefonu govorili z našim škofom, ki je na koncilu. Kljub negotovemu položaju v Kongu je bilo naše letalo skoro popolnoma zasedeno z okoli 150 potniki. Iz Rima v Leopoldville smo se vozili sedem ur brez vmesnega pristanka. Vsa vožnja je bila ponoči. Morali bi pot nadaljevati čez dolgo uro z drugim manjšim letalom, pa sta se pregledovanje naših papirjev in prehod čez carinarnico tako zavlekla, da nam je letalo ušlo. Naslednje jutro smo nato opravili še uro in 40 minut poleta.

V Belgiji je postajalo pred odhodom bolj in bolj hladno in začinjalo že zmrzovati, tu pa imam ob tem pisanju 27° vročine.

Ob enodnevnem bivanju v Leopoldville smo zvedeli marsikatero žalostno podrobnost o dogodkih zadnjega časa v deželi. Na misijonski prokurii, kjer se zbira vsi misijonarji na prehodu skozi to mesto, smo govorili z begunci, katerim se je posrečilo rešiti se iz uporniškega raja. Ni pa dosti razlike med enim in drugim četani. Uporniki so res bolj nasprotni belini in jih mnogokrat mučijo in pobijajo. Ko pa kje vladne čete preženejo upornike, vse opleni, zlasti če najdejo kakega belega naseljenca ali misijon. Zatevajo zase ves denar in dragocene predmete, češ da imajo pravico do vsega tega, ker so se bojevali za ljudi in kraj in jih rešili upornikov. Višja vojaška oblast zatrjuje, da se to godi proti njeni volji, nima pa toliko moči, da bi nerednosti preprečila.

Neka 77 let stara misijonarka, katero so bili prepeljali v Evropo, je pripovedovala: »Okupacijo upornikov sem dobro prestala, čeprav so nam noč in dan grozili in nas nadlegovali, da smo živeli v večnem strahu. Najbolj nas je bolelo, ko smo morali gledati, kako so uporniki pobijali miroljubne ljudi, katere smo videli doraščati na misijonu. Ti uporniki niso nobeni junaki, ker jih neoprestano preganjajo praznovoveren strah. Mučijo in pobijajo ljudi, potem pa plačujejo svete maše za svoje žrtve. Misijonarje so primorali, da so šli vsak dan blagoslovljati njih grobove in tudi vojaška taborišča, to samo iz strahu pred masčevanjem duhov njih žrtev. — Največkrat so ti junaki še nedorasli mladiči, ki gredo v boj pod vplivom mamil, narejenih iz konoplje. Ko jih mobilizirajo, jim zatrjujejo, da bodo v boju nedotakljivi. Da jih o tem prepričajo, jih postavijo v vrsto ter iz precejšnje razdalje streljajo nanje in seveda merijo drugam. Objubljajo jim vsemogoče, da jih pridobe za svoje namere.«

Usmiljenja in sočutja s trpečim njih narava ne pozna, zato se ni čuditi, če uganjajo grozodejstva. Očividci so povedali, da je 12-14 leten deček pobit 27 oseb. Zato ne bo nikoli nihče vedel, koliko domaćinov pomrje v teh zmedah, ker jih nihče ne šteje. Pa tudi marsikateri belec, misijonar ali misijonarka, so vsaj pogrešani v teh zadnjih tednih.

Iz poročil gotovo kaj veste, kako se sedaj dogodki tu razvijajo. Mi smo se mogli vrniti, ker so uporniki porinjeni sedaj že daleč od nas in do našega kraja niti prišli niso. Bilj so pa že čisto blizu, na eni strani le kakih 20 km proč. Ker pa je bila tod oblast bolj čuječa in zato dovolj pripravljena na iznenadenja, je pravočasno izsledila uporniška gnezda ter priprla voditelje in razgnala ostale.

Hvala Bogu, da ni bilo hujšega! Molimo, da bi že bilo konec teh neredov in da bi se že skoro vrnilo v svo deželo normalno življenje, kakor je bilo pred letom 1960.

Med trnjem in osatom

Za nekatere neprijetna vprašanja

Ljudje okrog Primorskega dnevnika so mojstrsko obšli zadevo s krajo križa na svetokriškem pokopališču s tem, da so sprožili gonjo zoper pisca, ki si je upal zapisati, da so komunisti našo rezistenco usmerili v borbo za uveljavljanje svojih lažnih idealov.

Nam demokratičnim Tržčanom je popolnoma jasno, kje je resnica. Zato se nam zdi debata o lažnih idealih sploh odveč. Saj nam je dobro znano, kdo odstranja križe.

Vsem, ki so se razpisali zoper »fašističnega pisana«, bi zastavili samo ta-le vprašanja:

Komunisti in nabrežinska občina

Dobro se še spominjamo, kako so pristaši Italijanske komunistične partije med volilnim bojem za nedavne upravne volitve očitali aktivistom Slovenske skupnosti, da so nacionalisti. Zdaj je Italijanska komunistična partija, partija Slovincem nenaklonjenega sen. Vidaliča in prof. Se-me (ali naj postrežemo s članki in izjavami okoli 1. 1950?), na mah postala slovenska nacionalistična stranka. Kaj se je vendar zgodilo?

Gre za oblast v devinsko-nabrežinski občini. Italijanska komunistična partija se boji, da bi jo zgubila. Zato »komunisti občine Devin-Nabrežina« v Vidaličevem »Delu« pritiskajo na volivce Slovenske skupnosti, zato je »Primorski dnevnik« v nedeljo 13. decembra objavil žaljiv napad na Slovensko skupnost v pozivu »kandidatov občinske liste v devinsko-nabrežinski občini«, v katerem je vsebovan očitke izdajstva, preden je bil sploh sprejet kakšen sklep o ustanovitvi bodočega občinskega odbora v tamkašnji občini.

Ne da bi hoteli kakorkoli prejedicirati odločitev Slovenske skupnosti glede tega vprašanja, bomo slovenski javnosti nekoliko osvetlili spomin, da bo vedela, kakšni »narodnjaki« so komunisti ter socialisti, ki hočejo zdaj reševati slovenski značaj ter slovensko upravo devinsko-nabrežinske občine. Zelo je namreč potrebno naliti čistega vina ravno v tej zadevi.

Če pustimo ob strani splošno znane in važne načelne razlike, ki ločijo demokratični in komunistični tabor ter jih moramo zato imeti pred očmi zlasti takrat, kadar nas komunisti vabijo k sodelovanju ali tako imenovanemu frontaštvu in se omejuje samo na slovensko manjšinsko problematiko, lahko pribijemo naslednje:

1. Vse skupine, ki sestavljajo Slovensko skupnost, so se vedno dosledno borile za slovenski značaj devinsko-nabrežinske občine. To obveznost je Slovenska skupnost potrdila v svojem volilnem programu. Imamo popolno zaupanje, da jo bo skušala z vsemi silami uresničiti v okviru dejanskih in stvarnih možnosti.

2. Po občinskih volitvah v devinsko-nabrežinski občini je stanje naslednje: izvoljenih je bilo 12 svetovavcev italijanske in 8 svetovavcev slovenske narodnosti. To razmerje je morda za Slovence še neugodnejše, ker komunisti italijanske narodnosti pravijo, da je svetovavec Vi-sintini-Slavec njihov in bi bilo v tem primeru sorazmerje 13 proti 7.

3. Če je nastalo takšno stanje, ni krivda Slovenske skupnosti, ampak krivda Italijanske komunistične partije ter Italijanske socialistične stranke, ki sta na svoji listi sprejeli ter dali izvoliti kandidate italijanske narodnosti. Če se Slovenska skupnost odloči za sodelovanje v katerikoli odboru, bo torej nujno in brez svoje krivde morala sodelovati s svetovavci italijanske narodnosti. Ni treba posebej poudarjati, da sta Italijana oba svetovavca, izvoljena s slovenskimi glasovi na listi Italijanske socialistične stranke.

4. Italijansko komunistično partijo, ki iz bojazni pred izgubo oblasti opozarja Slovensko skupnost na njene narodne dolžnosti ter ji skrita za znak nabrežinskega mostu vneprej očitata »izdajstvo«, moramo opozoriti na nekatera neizpodbitna dejstva, ki njeno sedanje »narodno« vneto postavljajo v zelo čudno luč:

a) Ko se je Slovenska skupnost (odnosno tisti, ki jo danes sestavljajo) borila

Kdo je 1. maja 1961. nahujskal nekaj srednješolske mladosti, da je ob petju »Bandiera rossa« snela v nekem razredu slovenske gimnazije pri sv. Jakobu v Trstu križ s stene?

Zakaj je komunistično »Delo«, ki izhaja v Trstu, skušalo osmešiti 20. februarja t. l. zaslužno vzgojiteljico dr. Kobalovo, ki je v razredu povedala, da vlada v Sovjetski zvezi veliko pomanjkanje, ker drugače Hruščev ne bi bil v Severni Ameriki kupoval žita. Ali je socialistična morala res taka, da se napade vsakogar, ki pove resnico o komunizmu, njegovih zločinih in neuspehih?

Zakaj je »Primorski dnevnik« šele sedaj odkril (8. 12. 1964, str. 1) svojim bralcem, da je napetost med arabskim severom in črnim jugom v Sudanu nastala zaradi »dolgoletnega zatiranja zamorcev pod prejšnjim režimom«, t. j. pod vojaško mohamedansko diktaturo maršala Abuda. Vse leto je do sedaj branil tiste, ki so prav nad sudanskimi zamorci izvrševali genocid, jih silili v mohamedanstvo, jim pregnali edine prosvetitelje-misijonarje ter jim krtili vsako pravico do samoupravljanja, kaj šele do lastne države.

Omnia sciens, Trst

proti naseljevanju ezulov in kolonizaciji nabrežinske občine, so bili komunisti mlčni, pasivni. Sklicevali so se na internacionalizem ter se izgovarjali, da morajo biti previdni zaradi številnih Italijanov, ki se nahajajo v njihovih vrstah;

b) kandidat, izvoljen na komunistični listi, je 1. 1958 podpisal dovoljenje za gradnjo ezulskih hiš, ne da bi koga vprašal;

c) Slovenska skupnost je svojčas zahtevala odstop nekega komunističnega člana občinske uprave, ker je prišlo na dan pismo, s katerim je vabil ezulsko organizacijo, naj gradi hiše na področju občine. Če bo treba, lahko pridemo na dan z imeni;

č) Italija je pravna država. Vse javno delovanje sloni na zakonih. Ko je rimski parlament sklepal o statutu za avtonomno deželo Furlanija-Juljska krajina, je imela Italijanska komunistična partija (in prav tako Italijanska socialistična stranka) edinstveno priliko, da se vnesejo v statut stvarna in podrobna določila za zaščito slovenske manjšine v deželi. Njeni glasovi so bili odločilni, ker brez njih statut kot ustavni zakon ne bi mogel biti sprejet. Kljub slovesni obljubi, dani v Trstu, komunisti tega niso naredili, ker je imelo vodstvo Italijanske komunistične partije druge interese ter ga koristi slovenske manjšine v naši deželi niso zanimali. Danes bi na primer že lahko imeli zajamčeno dvojezičnost, lahko bi imeli dokončno urejene slovenske šole, lahko bi imeli zavarovan etnični značaj slovenske zemlje pred načrtnim in umetnim koloniziranjem in tako dalje. Vse to se ni zgodilo po zgodovinski krivdi Italijanske komunistične partije ter Italijanske socialistične stranke. Tudi to dejstvo naj imajo pred očmi naši ljudje, ko jih danes komunisti hujskajo, naj pritiskajo na Slovensko skupnost, da bo izpolnila svojo narodno dolžnost;

d) Italijanska komunistična partija je bila proti podpisu videmskega sporazuma, ki je prinesel našemu obmejnemu prebivalstvu in sploh vsej deželi Furlanija-Juljska krajina veliko gospodarsko korist.

5. Minister za javna dela Pieraccini, član Italijanske socialistične stranke, je dal znano izjavo, kako je odredil, naj se skrajšajo vse birokratske formalnosti, da se bo lahko hitro pričelo zidanje begunskega naselja v Sestlanu, ki je zdaj v teku.

To je le nekaj točk, ki nalivajo čisto vino ter postavljajo vsakogar pred lastno odgovornost. Bilo jih je treba povedati, četudi bi se zgodilo, da bi Slovenska skupnost v novi devinsko-nabrežinski občinski upravi po pretehtanju vseh dejstev sklenila sodelovati z ljudmi, ki nosijo gorilno omenjeno odgovornost. Prepričani smo, da bo sprejela takšno odločitev, ki odgovarja njenemu programu in ji bo torej omogočila kar najbolj uspešno zaščiti tudi narodnostni značaj občine ter narodne koristi njenega prebivalstva.

Odgovornost nosi seveda tudi Krščanska demokracija, ki je najmočnejša vladna stranka, a to že presega okvir današnjega članka.

— AZ

»Ali smem vprašati, gospod doktor, ali vam je naš biftek všeč?«

»Strašno majhen je za svojo starost.«

TRŽAŠKE NOVICE

Slovenska radijska poročila

Pretekli teden, v dneh, ko časopisi niso izšli zaradi časnikarske stavke, smo na slovenskem radiu tržaške postaje zamenjali s slovenskimi poročili. Ni jih bilo. Medtem ko so poročila včasih skoro predolga, jih takrat, ko si jih človek najbolj želi, sploh ni. Morda je bila časnikarska stavka tudi na radiu?

Po našem skromnem mnenju bi na radiu v nobenem primeru ne smeli stavkati, ker smo abonenti plačali predpisano takso za vse dni v letu in imamo pravico, da nam programa ne krčijo. Če časnikarji stavkajo, naj ravnateljstvo poskrbi za drugo osebo, da bo pripravilo nekaj poročil! Vsaj toliko, kolikor jih je bilo na italijanskem radiu. Če je radijsko vodstvo smatralo za umestno nuditi italijanskim poslušavcem vsaj glavne novice dneva, bi isto lahko storili tudi za slovenske poslušavce.

Bili bi zato hvaležni ravnateljstvu tržaške radijske postaje, če bi v primeru nove stavke poskrbelo, da bi tudi Slovenci lahko zvedeli vsaj za glavne politične dogodke.

J. H.

Nov oddajnik radia Trst A pri Čedadu

Poslušavce slovenskih radijskih oddaj iz doline Nadiže, njenih pritokov in sosednih področij opozarjamo, da je 5. decembra t.l. začel delovati nov, njim namenjen ultrakratkovalni oddajnik na Prešenskem hribu (M. Purgessino) pri Čedadu, ki prenaša sporedne slovenske radijske postaje »Trst A«.

Vsi prebivalci omenjenih področij, ki imajo aparate usposobljene za sprejemanje s frekvenčno modulacijo, bodo odlej lahko odlično slišali tržaško slovensko radijsko postajo. Novi oddajnik prenaša sporedne na frekvenci 96,1 Megahertz in aparat je treba naravnati na to številko odgovarjajoče skale.

Novi oddajnik predstavlja važen korak v izpolnitvi radijske mreže oddaj, namenjenih slovenski manjšini v Italiji.

Volitev predsednika republike

Izvolitve novega predsednika republike so se udeležili tudi trije predstavniki nove dežele, izvoljeni od deželnega zbora in sicer predsednik deželnega odbora dr. Ber-

zanti (KD), podpredsednik prof. Dulci (socialdemokrat) v imenu večine ter socialist De Sandre, ki je zastopal manjšino. Ker vsaka dežela, razen Aoste pošilja le tri delegate, so zgoraj omenjeni zastopniki zastopali deželo Furlanija-Juljska Benečija, ali bolje rečeno le prebivalstvo italijanske narodnosti. Pravilno bi bilo zato, ker prebiva v deželi tudi veliko Slovencev, da bi se volitev predsednika udeležili tudi njihov poslanec. To bi bila resnična enakopravnost in demokracija.

Sv. Ivan

Ze v pretekli številki so naši prijatelji ljubeznivo objavili poročilo o blagoslovitvi temeljnega kamna za novo središče demokracije Slovencev pri sv. Ivanu. Vnovič lahko poročamo, da delo napreduje pod skrbnim vodstvom. Doslej smo imeli tudi ugodno vreme. Upamo, da nam bo zima prizanašala. Tudi dobrotnikom, ki so bili na dan slovesnosti dorežljivi, velja najlepša hvala. Saj zavisimo od njihove naklonjenosti.

Letos je bil z nami izredno dober sveti Miklavž. Kar na petih različnih prostorih nas je obiskal, ne vstevši zasebna stanovanja, kjer se je tudi pojavil. Najlepše je bilo miklavževanje v naši zasilni dvorani. Tu so nam dobrotniki postavili zelo lep oder, na katerem se je v nedeljo 6. decembra vršila dvournna predstava. Posebno pohvalo zasluži seveda Miklavž, režiserka in vsi igravci, začenši z najmlajšimi.

Zgonik

Slovenski katoličani in demokrati smo se dobro izkazali ob priliki zadnjih volitev. Na zmago zaenkrat nismo računali, a vsekakor pomeni zadnja volilna preizkušnja lep napredek za našo skupno slovensko demokratično stvar v občini. Imamo, kakor smo predvidevali, tri izkušene svetovavce v opoziciji, ki utegne sčasoma postati še večina. Na vsak način je slovenski duh tudi pri nas pognal korenine in v doglednem času bo prišel dan, svetli dan zmage naše slovenske lipe, kakor se je to že zgodilo v Steverjanu in v Repentabru. Kar se pa tiče tiste tretje liste, je bila pa prav odveč, vsaj dokler se pri nas voli po večinskem sistemu. Saj ni imela nikakih izgledov za zmago.

Prijatelj iz Zgonika

Šematizem tržaške škofije

Tržaški škofijski urad je izdal škofijski šematizem, to je seznam vseh škofijskih uradov, župnij, redovniških ustanov, duhovnikov v območju tržaške škofije. Iz tega seznama povzemamo nekaj podatkov:

Sedanja tržaška škofija šteje skoraj 300 tisoč prebivalcev, ki so razdeljeni na štiri dekanate: tri v mestu in eden na Opčinah. Vseh župnij je 45. Med temi je sedem župnij, ki jih vodijo redovniki, in sicer: jezuiti, frančiškani (dve), karmeličani, salezijanci, klarjeti in serviti. Cerkev, kapel in raznih prostorov za službo božjo je 169. Zelo velika je razlika med župnijami glede na število prebivalcev. Tako so župnije, ki štejejo nad 15 tisoč, kakor Novi Sv. Anton, Sv. Jakob (19.000 in zato največja), Sv. Ivan, Sv. Vincenc,

Janez Bosco, ter župnije, ki štejejo 300 ali 400 prebivalcev, kakor so Grljan, Mačkoviče, Sv. Barbara in Pesek-Gročana, ki šteje samo 263 duš.

V škofiji je zaposlenih 178 duhovnikov. V škofiji deluje ali živi 35 duhovnikov, ki ne pripadajo tržaški škofiji. Redovnikov duhovnikov je 71, laikov pa 25, ki živijo v desetih redovniških hišah. Poleg že prej omenjenih redovnikov so v Trstu tudi kapucini. — Ženskih redovniških hiš je v Trstu 51. Redovnic je 583, ki skrbijo za 30 raznih ustanov. Med temi je najbolj znameniti ženski benediktinski samostan, ki šteje 30 redovnic s strogo klavzuro. Slovenske šolske sestre imajo poleg provincialne hiše še štiri postojanke. — V malem semenišču je 113 gojencev, v bogoslovju pa 17.

V nedeljo 27. dec. t.l. bo ob 16. uri
v cerkvi sv. Antona Novega v Trstu

KONCERT BOŽIČNIH PESMI

v pripravi in izvedbi
Zveze cerkvenih pevskih zborov —

Miklavž mimo Marijanišča

Čudna novica in vendar resnična: letos ni bilo Miklavža v marijaniško dvorano in tako mnogi openski otroci niso doželeli miklavževega večera. Vzrok je samo eden: stav v dvorani Marijanišča je vedno slabši in previdnost zahteva, da v takšno dvorano ne zbiramo veliko gledavcev. Hoteli smo sicer vse pravočasno popraviti, a je bilo odsvetovano in tako bo Miklavž za bodoči 5. december zopet obiskal svoje prijatelje na Opčinah. — Dokler ne bo dvorana zgrajena ali temeljito popravljena, ne more biti v njej nobene večje prireditve.

Marijaniški dijaki so vendar imeli Miklavža in sicer v hišni obednici. Letos je v zavodu 24 dijakov in kar 16 jih obiskuje srednjo šolo na Opčinah. Vsi so dobre volje, sicer pa zakaj bi ne bili, saj jim ničesar ne manjka, — razen kakšne več pridnosti v soli in učilnici.

Vsi marijaniški prebivalci naše številne dobrotnike lepo pozdravljamo, se jim zahvalujemo in zanje vsak dan molimo.

F. Stuhlec - ravnatelj

Repentabor

Po naši volilni zmagi je prav, da se tudi mi oglasimo v našem katoliškem in demokratičnem časopisu. Primorskemu dnevniku, kakor se očitno vidi, naša zmaga ne da in ne da spati. Tako se je med drugim zopet obregnil ob tista »pičla dva glasa« v prilogi z dne 29. novembra t. l. pod naslovom »Teran, bučice in krizanteme«. Terana je menda steklo letos ob naši zmagi tudi marsikaj več kot sicer, krizanteme pa, čeprav brez križa, ki ga ne marajo, radi položimo na grob skupne komunistično-socialistične liste. Da ne bo toliko trpel na radovednosti, že danes povemo Primorskemu dnevniku in njegovim, da bo naša uprava v mejah možnosti in s sredstvi, ki jih bo imela na razpolago, gledala na dobrobit vse občinske skupnosti, kakor je to že v našem programu. Naši izvoljeni morajo, čeprav se kakšni komunisti, če morejo, kaj odregnejo vanje, so dobri in vestni gospodarji na svojih posestvih in zato ni dvoma, da bodo prav tako dobro upravljali tudi občino. Mi ne poznamo zlobe in sovraštva, zato radi odpustimo vsem onim, ki so zadnjič glasovali, prevarani ali v dobri veri, za komunistično listo. Obzljajemo le njihovo zaslepljenost, a sovraštvo jih ne, ker smo prepričani, da bodo spoznali prej ali slej pravilnost naše skupne slovenske demokratične poti. Saj se tako kot katoličani in demokrati, kakor tudi kot narodno zavedni Slovenci prav dobro zavedamo, da je v ljubezni, ne pa v sovraštvu zmaga nad težavami tega sveta. Veseli, da smo lahko v znamenju narodne edinosti in svobode pokazali svetu, kaj zmora naš skromni kraški človek tu prav ob robu Tržaškega ozemlja, beležimo s ponosom, da je to že druga slovenska občina v naši deželi, ki jo upravljajo samostojni slovenski demokratični močje (prva je Steverjan - op. ur.).

Repenski lipar

Novi občinski odbor v Repentabru

V soboto, dne 12. decembra je bila seja občinskega odbora v Repentabru. Na seji so izvolili novi občinski odbor iz svetovavcev liste Slovenske skupnosti, ki je

zmagala na volitvah dne 22. novembra. Za župana je bil izvoljen nosilec liste g. Mihael Guštin, ki je dobil 13 od petnajstih glasov; za odbornika sta bila izvoljena g. Lojze Milič in g. Jože Doljak, za namestnika pa g. Ludvik Guštin in g. Karlo Skabar.

Pred volitvami je podal g. Karlo Guštin glasovalno izjavo, v kateri je med drugim orisal program novega občinskega odbora ter poudaril, da bo novi odbor poleg dela za uresničitev volilnega programa podpiral borbo za dosego ter zaščito naših narodnih pravic in zlasti za splošni gospodarski, kulturni in socialni napredek repentaborske občine in vsega njenega prebivalstva. Novi župan g. Mihael Guštin se je vsem občinskim svetovavcem in vsem občanom zahvalil za izvolitev ter poudaril obveznost, da bo skrbel za dobro upravo repentaborske občine. Zahvalil se je članom prejšnjih občinskih uprav ter poudaril, da bo novi odbor skrbel za vse občane ter sprejel tudi pametne predloge opozicije.

Novi repentaborski župan je doma iz Velikega Repna, stanuje pa v Colu. Odbornika Milič in Doljak sta iz Velikega Repna, namestnik Ludvik Guštin je iz Cola, namestnik Karlo Skabar pa tudi iz Velikega Repna. Novi odbor se je obvezal, da bo skrbel tudi za Ferneče, ki jih v občinskem svetu zastopa g. Zlobec.

Novemu županu in novemu občinskemu odboru tudi mi iskreno čestitamo k izvolitvi in želimo vsem veliko uspehov pri njihovem delu.

Predsednik dežele in istrski begunci

V časopisu »Voce Giuliana« z dne 1. decembra t. l. smo čitali med drugim, da je predsednik dežele dr. Berzanti obiskal e-zulska naselja v naši okolici. Bil je v »Borgo S. Mauro«, kjer je v gradnji 168 stanovanj prav blizu naše lepe obale pri Sesljanu. Govori se, da pridejo s časom na vrsto še druge gradnje, tako da bo, kakor piše omenjeni list, v doglednem času tu bivalo kar 320 novih družin.

Potem je šel predsednik na Prosek v »Borgo S. Nazario«. Tu ga je sprejel med drugimi tudi bivši tržaški župan Bartoli. Nato je obiskal rezidenčno cono »Villa Giulia«, kjer bo zraslo 128 stanovanj, v Skednju doli pri livarni pa kar 272 stanovanj in na Carboli pa še 258 ostalih. Tako se bo v predmestnih, nekoč popolnoma slovenskih okrajih Skednj-Baiamonti-Carbola v doglednem času naselilo kar 1364 novih družin, 834 od teh pa že biva v do sedaj zgrajenih stanovanjih.

Iz zgornjih števil je jasno razvidno, kako se trumoma naseljuje tuj življenj v naših slovenskih krajih. Nadrejene oblasti bi želeli zopet opozoriti, kakor smo storili že večkrat, da s takimi dejanji prav gotovo ne ščitijo naše slovenske narodne manjšine, kakor to zahteva ustava in londonski Memorandum. Saj je za naselitev istrskih beguncev še vedno dosti zemlja tja proti Miljam, pa tudi v samih mestnih okrajih, kjer prebivajo večinoma Italijani. Če bi odgovorne oblasti tako ravnale in poslušale nasvete naših zastopnikov, ki so večkrat posredovali v tem smislu celo pri ministrskem predsedništvu v Rimu, bi danes ne imeli več komunistične občinske uprave v miljski občini.

Skupno romanje 1965

Duhovska zveza v Trstu pripravlja za bodoče leto dvojno skupno romanje in sicer:

— desetdnevno romanje z letalom v Sveto deželo; to bo v drugi polovici avgusta; stroški okrog 156.000 lir;

— krajše romanje v Oropo blizu Turina; po možnosti bomo obiskali tudi rojstni kraj sv. Janeza Boska in papeža Janeza XXIII. Romanje v Oropo se bo vršilo verjetno v juliju. Te božje poti se bodo lahko udeležili mnogi, ker bo pot kratka in stroški ne bodo veliki.

Skupno romanje za bodoče leto objavljamo tako zgodaj zato, da se morejo srečni jeruzalemski romarji takoj resno pripravljati. V januarju se bo treba prijaviti. Točna navodila za Sveto deželo bodo objavljena v kratkem.

R A Z N O

Dvodnevna stavka časnikarjev

Italija je bila nekaj dni brez časopisov. Osrednje združenje italijanskih časnikarjev je v četrtek 3. decembra napovedalo splošno stavko za teden dni. Do stavke je prišlo, ker ni združenje založnikov sprejelo pogojev za obnovo dvoletne skupne pogodbe. Ker so sedaj tudi uredniki časopisov vpisani med poklicne novinarje, je stavka zadobila res splošni značaj in v Italiji praktično v dneh stavke ni izšel noben časopis. Tudi radio ni oddajal rednih poročil. Po posredovanju ministra za delo pa se je že v soboto stavka prekinila. Nadaljna pogajanja obeh prizadetih strani so v teku.

Za reševanje manjšinskih vprašanj

Pretekli teden se je na zunanem ministru v Rimu začelo zasedanje mešano italijansko-jugoslovanske komisije, ki je pooblaščenca, da sledi razvoju narodnih manjšin na Tržaškem in Koprskem v smislu londonske spomenice. Jugoslovanska delegacija vodi M. Vošnjak, italijansko pa minister Pascucci-Righi. Po neuradnih vesteh bo italijanska komisija postavila v ospredje vprašanja šolstva, jugoslovanska pa vprašanje dvojezičnosti.

Manjši pridelek kave po vsem svetu

V letu 1964-65 bo odstotek kave po vsem svetu za 22 odstotkov nižji kakor pa v prejšnjem letu. Tako napoveduje urad za poslovanje s tujino pri ameriškem kmetijskem ministru. Zato bo tudi količina kave namenjena za izvoz nižja in sicer za 29 odstotkov. Pridelek kave bo znašal 52,7 milijonov vreč (po 60 kg vsaka). Od tega so namenili za izvoz 38,5 milijonov vreč. Slab pridelek kave pripisuje vremenskim neprilikam v Braziliji.

Karmelski samostan v Dachauu

Kardinal Doepfner iz Münchena je v nedeljo 29. novembra blagoslovil samostan karmeličanskih redovnic, ki stoji blizu mesta Dachau, na kraju, kjer je bilo znano koncentracijsko taborišče. Med slovesnostjo je kardinal med drugim dejal: Nočemo pozabiti, da je isti pogubni duh, ki je vladal v Dachauu in po drugih koncentracijskih taboriščih še vedno živ in da se podobni zločini še vedno godijo v mnogih državah.

VPRASHUJETE — ODGOVARJAMO

Mené in nekatere moje prijatelje bi zanimalo, kako je z bivšim jezuitskim patrom Tondijem, ki je svojčas po naših kraških vaseh delal propagando za komuniste. Kajti nekje sem mimogrede slišal, da se je spodobnil. Za odgovor se Vam lepo zahvaljujem.

V. B. Trst

Kakor se širijo govorice po Rimu, bi bilo to res. Morda bomo čez čas lahko povedali več.

J. K.

Izšle so knjige GORISKE MOHORJEVE DRUŽBE za leto 1965. Dvignete jih lahko pri poverjenikih, na upravi Mohorjeve družbe, Riva Piazzutta 18, Gorica in v knjigarnah.

Knjižni dar obsega tri knjige.

KMEČKO-DELAVSKA ZVEZA IZ STEVERJANA bo imela svoj redni občni zbor v soboto 19. decembra ob 19.30 v prosvetni dvorani na Križišču.

DAROV

Namesto cvetja na grob msgr. Pahorja daruje družina Ušaj iz Rupe: za Katoliški glas 2.500; za Katoliški dom 2.500; za Alojzijeve 2.500; za Sirotišče 2.500 lir. Bog povrni!

Kulturni dom v Trstu

Prijatelj našega lista nam je v zvezi z otvoritvijo Kulturnega doma v Trstu poslal sledeči dopis:

Nesporno dejstvo ostane, da je Dom v ulici Petronio, ki se sedaj imenuje Kulturni dom in ne več »Narodni dom« ali vsaj »Slovenski kulturni dom«, po zadnji otvoritvi še vedno last titovske družbe »Dome«, ki ji načeljuje dr. Oblak, kot neka predstava upravnega sveta pa nastopa zaenkrat dr. Tončič, ki je v otvoritvenem sobotnem govoru (glej Primorski dnevnik z dne 6. dec. 1964) omenil med drugim, da »po naročilu slovenskih kulturnih organizacij, ki sestavljajo začasni upravni odbor Kulturnega doma v Trstu, in v imenu slovenske manjšine...« v tem svečanem hipu vseh Slovencev v Trstu in širini po deželi... otvarja naš novi Kulturni dom, ki zopet vstaja iz ruševin naših prejšnjih kulturnih sedežev.

Lepe priljubljene besede, ki so morda na marsikatero prisotnega napravile dober vtis in ga celo ganile do solz, ki pa na žalost ne spremenijo resničnih dejstev. Kajti, kot stoji danes stvari, je ta novi Kulturni dom, kar se lastništva in uprave tiče, popolnoma v levičarsko-titovskih rokah. Navzočnost staroste dr. Tončiča tega dejstva ne spremeni. On je sicer leta 1952 res kandidiral na Slovenski narodni listi, potem ko se je odtrgal od komunistične babičevske fronte, toda kaj, ko je kmalu nato zopet zajadral v stare vode ob ustanovitvi Tržaške kreditne banke. Ali je tak dom res vseslovenski Kulturni dom, prepuščamo sodbo čitateljem! Upamo, da zna kdo misliti s svojo glavo!

Naj omenimo le, da so bile junija 1957. leta tudi slovenske kulturne organizacije, ki se prištevajo k demokratskemu taboru, povabljene na slavnostno položitev temeljnega kamna, pa so to vabilo odklonile. Udeležile so se tedaj uradne proslave samo titovske in kominformistične kulturne

organizacije (sopotniki so prišli le osebno, ker nimajo nobene osrednje kulturne ustanove za seboj, saj jih je le za peščico).

Primorski dnevnik je tedaj obzljajal, da niso bili prisotni tudi predstavniki demokratičnih Slovencev (SDZ in SKS). Vzele smo zato v roke »Demokracijo« št. 30 od 1. novembra 1957 in zopet brali med drugim, da »demokratični Slovenci ne morejo pristati, da se državna sredstva za ustanovo, ki bi morala biti skupna last vse slovenske manjšine na Tržaškem dajejo družbi oz. ustanovi, ki je predstavnik ene same stranke... Pri tem nič ne spremeni na dejstvu, da lastništvo Kulturnega doma eventualno ponuja drugim nekakšno milostno »soporočilo« prostorov. Ključ je samo v solastništvu!»

In lastništvo je še dandanes, po sedmih letih, last ene same stranke oz. družbe, ki slovenske levičarje slepo posluša in ki lahko, kar Bog ne da, Kulturni dom tudi zapravi!

Poleg tega to tudi ne odgovarja sorazmerju s politično močjo posameznih skupin, ki se na kulturnem področju izražajo po svojih kulturnih in prosvetnih organizacijah, kakor so jasno pokazale vse dosedanje volitve in predvsem zadnje, kjer smo se katoliški in demokratični Slovenci krepko uveljavili in dokazali, da smo glavna pogonska sila neplačanih kulturnih in prosvetnih delavcev na Tržaškem.

Naj je bila zato otvoritev tako imenovane Kulturnega doma še tako svečana in razkošna, nas demokratičnih Slovencev ne more ne uspraviti ne pripraviti k molku. Krivica se nadaljuje, in mi k njej ne bomo molčali. Sele, ko bo Dom resnično postal last vse manjšine, bomo rekli z besedami krščanskega bogoslužja: Spodobni se in je zveličavno, da božji blagoslov orosi tudi to hišo in vse, ki v njej prebivajo!

— o — č

GORIŠKE NOVICE

Msgr. FRANCESCO PANZERA

Na praznik Brezmadežne popoldne so v furlanski vasi Villesses pokopali ob navzočnosti nadškofa in skoro sto duhovnikov in velikanske množice ljudstva iz Villessa, Krmina, Fiumicella in drugih vasi msgr. Francesca Panzera. Bil je nekak plebiscit, ki ga je verno ljudstvo izkazalo pokojnemu dušnemu pastirju in ki si ga je pokojni v polni meri zaslužil. V Furlaniji težko kak duhovnik doživi tak pogreb.

Pokojni msgr. Panzera si je hvalečnost ljudstva v polni meri zaslužil. Doma iz Krmina, se je rodil leta 1893 v hiši, ki je med zadnjimi na meji proti Plešivu. Zato je že mlad spoznal tudi sosednje Brice in jih vzljubil. Ta ljubezen do Slovencev je bila nato vse življenje njegova velika odlika. Ker je bil iz kmečke družine, je čutil s socialnimi stiskami ljudi. To je bila druga odlika njegovega značaja. In tretja je bila njegova velika radodarnost do revežev in vseh potrebnih. Govornik je ob njegovem grobu omenil tudi tale dogodek:

Neko leto na božič, ko je bil za dekana v Fiumicellu, je prišla neka oseba k njemu in ga dobila pri kosilu: jedel je fižol. Ko se je oseba začudila, kako da ima na tako velik praznik tako skromno kosilo, je monsignor odvrnil: »Če je fižol dober druge dneve, zakaj bi ne bil tudi na božič?»

Takšen je bil pokojni msgr. Panzera, iz enega kova mož. Ni se uklonil pred nobenim nasiljem, ne pred črnim ne pred rdečim. Na dan novomašniškega posvečenja (1. maja 1920) so bili v Gorici delavski nemiri. Nadškof Sedej je novomašniške posvetil pri zaklenjenih vratih cerkve. Tako je mladi novomašnik, ki je prej že nosil vojaško suknjo v avstrijski armadi, spoznal, kaj je komunizem. Zato je zoper njega bojeval težke boje v Villessu in v Fiumicellu. Seveda vedno v dobrobit delavca in kmeta. Zato je pomagal pri vaški posojilnici, v društvu ACLI in povsod skušal uresničiti socialne okrožnice papežev.

Prav tako je bil neizprosno do črnega terorja. V letih, ko so po časopisih blatili nadškofa Sedeja in ga tožili v Rim, je bil župnik Panzera med njegovimi najbolj vnetimi zagovorniki in je do zadnjega ohranil nanj najlepši spomin. Seveda ga fašistične oblasti zaradi tega niso marale, a župnik Panzera se za njih naklonjenost ni najmanj potegoval.

Takšen je ostal do konca, tudi ko mu je dolga bolezen spodjedla zdravje. Ker ni mogel več opravljati službe dekana in župnika v Fiumicellu, je zaprosil za kano-nikat v Gorici. Tu smo z njim živeli zadnja leta njegovega življenja, od leta 1957 dalje. Kolikor je mogel, je rad pomagal v cerkvi. Da bi mogel spovedovati tudi Slovence, je začel obnavljati svoje znanje slovenščine, prepričan, da mora dušni pastir poznati jezik vseh svojih vernikov. Letos se mu je na jesen zdravje še posebej

no močno poslabšalo. Odpeljali so ga v bolnico v Krmin, kjer mu je utrujeno srce v soboto 5. decembra odpovedalo. Želel je biti pokopan v Villessu, kjer je bil 20 let za župnika in kjer počivajo njegovi starši. Bog mu bodi blagohoten plačnik! Sestri in ostalim sorodnikom naše sožalje.

Goriška delegacija v Rimu

Goriško delegacijo, ki so jo sestavljali goriški župan dr. Gallarotti, predsednik pokrajine dr. Chientarolli ter deželna odbornika Marpilera in Giusti, je v ponedeljek 14. decembra sprejel v Rimu minister za trgovino in industrijo Medici. Minister je pokazal veliko zanimanje za težke gospodarske probleme goriške industrije, s katerimi se je seznanil že na svojem obisku v Gorici dne 4. novembra. Obljubil je, da bo stopil v stik z ministrom za zunanjo trgovino Matarello in z Zvezo italijanskih tekstilcev, da bi dosegli potrebna naročila za blago, ki je preko mere nakopičeno v skladiščih.

Prav tako je obljubil, da se bo zanimal za naročila drugih držav za proizvode tovarne SAFOG, zlasti za stroje, za izpopolnitev olajšav goriške proste cone, za avtocesto Villess-Gorica ter ustanovitev posebnega mednarodnega konzorcija, ki bi omogočil njegovo celotno izvedbo.

Seja pokrajinskega odbora

Predsednik pokrajinskega odbora dr. Chientarolli je na zadnji seji poročal, da je predsednik vlade na njihovo nedavno prošnjo pripravljen sprejeti goriško delegacijo za obravnavanje goriških problemov. Težak gospodarski in socialni položaj, v katerem se nahaja goriška pokrajina, povzroča vodstvu pokrajine veliko zaskrbljenost. V Rim bodo zato v najkrajšem času odšli predsednik pokrajinske uprave dr. Chientarolli, goriški župan in Predsednik trgovinske zbornice.

V zvezi z gospodarsko krizo, ki je nastala zlasti z odpusti in zaporo predilnice v Podgori in v Ronkah je poslanec Marangon predlagal goriškemu prefektu, naj bi se uvedel zakon št. 277 od 23. 3. 1956, po katerem naj bi petino tekstilne proizvodnje prevzela vojaška oblast za svoje potrebe.

Obenem je poslanec Marangon predlagal tudi takojšnjo zgradnjo ceste Villess-Gorica, za katero naj se nakaže 2,5 milijardi lir.

Zaključek sejma sv. Andreja

Naše mesto počasi prehaja v normalnost. Vzdušje ulice Roma se kramarji že spravili svoje »štante« in zabavišča za streljanje tarč in drug za drugim odhajajo tudi drugi branjevci. Sejma je bil letos še dobro obiskovan, zlasti prve dni, v nedeljo 6. in v ponedeljek 7. decembra, ko je bil glavni sejmski dan. Mnogo ljudi je prišlo tudi iz onstran meje in zanimivo jih je bilo gledati, ko je vsak drugi odhajal iz mesta z velikansko škatlo v rokah. Največja privlačnost za Jugoslovane so namreč punčke, ki jih »srečniki« zadenejo na srečolovu. Takih krasnih punčk v Jugoslaviji nimajo, zato pa je lov nanje kar zagrižen. Verjetno čaka te punčke še dolga pot, ko so enkrat čez mejo.

OD DECEMBRA 1964 DALJE

VELIKA RAZPRODAJA

za obnovo konfecijske zaloge
za moške, ženske in otroke

po najbolj konkurenčnih cenah

PITASSI

GORICA - VERDIJEV KORZO - GORICA

OGLEJTE SI NAŠE IZLOŽBE!

Kupili boste po sledečih cenah

ZA MOSKE	ZA ŽENSKE	ZA OTROKE
Zimski plašči od lir 7.900	Zimski plašči od lir 5.900	Zimski plašči od lir 4.900
Dežni bombažni plašči » 4.900	Dežni bombažni plašči » 3.900	Dežni bombažni plašči » 3.600
Obleke » 8.900	Tailleur (krilo in jopiči » 3.900	Obleke » 2.900
Jopiči » 3.900	Obleke » 2.900	Jopiči » 2.900
Hlače » 1.900	Krila » 900	
Srajce » 1.100		

V vašem interesu je, da nas obiščete

V Braziliji

4. PRED LETOM DNI

Medtem so listi vedeli povedati, da se pripravljajo velika gostinja, na kateri bo več sto ljudi. V ta namen so gostje pripeljali s seboj zabojer steklenic najboljšega jugoslovanskega vina. Mnogi so se spraševali, čemu vsa ta potratna, ko je nekaj tednov prej mesto Skoplje doživelo svojo strašno katastrofo in bilo še vse v razvalinah. S Titom je prišlo tudi nad sto članov jugoslovanske policije. V bolnici je Jugoslavija rezervirala celo nadstropje za primer, da bi se Titu kaj zgodilo. Brazilsko ljudstvo je ugotavljalo, da se še noben državni poglavar, ki je Brazilijo obiskal, ni tako skrbno zavaroval pred vsako morebitnostjo kot prav jugoslovanski predsednik.

Brasilia, kamor edino le je mogel Goulart. Tita s spremstvom zapeljati, je vse prej kot privlačno mesto. Saj je še vse v nastajanju. Ceste in ulice so sicer že dovršene, hiše pa se šele gradijo. Človek, ki to mesto obišče, ima bolj vtis, da je v nekem delovnem taborišču kot pa v resnični prestolnici. Zato tudi poslanci in senatorji, kadar le morejo, Brasilio hitro zapustijo in se vrnejo med svoje domače.

Brasilia je zaenkrat dolgočasno mesto, ki še nima svojega lastnega življenja.

To je občutil tudi gostitelj predsednik Goulart. Da se Tito ne bi preveč dolgočasil, ga je popeljal v bližnje mesto Goiano. Toda tudi tam je bilo ozračje tako napeto, da sta se oba naglo vrnila z letalom v Brasilio.

Končno se je Goularta usmilil guverner države Minas Gerais Magalhães in ga skušal rešiti iz mučnega položaja. Ponudil se je, da sprejme Tita v mestu Belo Horizonte.

Toda Titovi svetovavci, ki so že odkrili resnično razpoloženje v deželi, so guvernerju Magalhãesu zastavili sledeče pogoje: 1. ves promet na cestah, ki gre iz Rio de Janeiro in Sao Paulo v Belo Horizonte, se mora za časa Titovega obiska ustaviti; 2. na cesti, koder se bo jugoslovanski predsednik peljal, ne sme nihče voziti v nasprotni smeri; prav tako ne sme noben avtomobil stati ob cesti; 3. jugoslovanska policija, ki je prišla s Titom, bo v Belo Horizonte zasedla vse strateške točke.

Ti pogoji so bili tudi za na kompromis pripravljene guvernerja Magalhãesu nesprejemljivi. Izjavil je, da bi spoštitev takih pogojev bila enakovredna okupaciji njegove države po tujih četah. Ves domači tisk se je zgražal, da si upajo gosti postaviti tako drastične pogoje. Tako iz vsega

obiska v Belo Horizonte ni bilo nič. Tito je po nekaj dnevih zapustil Brazilijo, ne da bi videl eno samo pomembno brazilsko mesto.

Danes, po enem letu od Titovega obiska, politični komentatorji v Braziliji podčrtavajo tole dejstvo: Brez Titovega obiska bi brazilski narod verjetno sploh ne razmišljal, kam ga pelje Goulart. Nekega dne bi se znašel sredi komunističnih okovov, ne da bi vedel, kdaj in kako. Titov obisk pa mu je dal misliti. Začel se je zanimati za komunizem in njegovo taktiko. Pozorno je sledil Goulartovim potezam in vedno bolj spoznaval, da grozi brazilski demokraciji uničenje.

Poraz komunizma v Braziliji je imel svoj odjek po vsej Južni Ameriki, zlasti še v Čilu. Tam so si bili komunisti že svesti zmage pri septembrskih predsedniških volitvah. Toda krščanski demokrat Frei jim je temeljito prekrizal račune. Južna Amerika, ki so jo mnogi zaradi neurejenih socialnih razmer že zdavnaj zapisali komunizmu, temu kljubuje veliko bolje kot mnogi evropski narodi, ki se kopljejo v blagostanju. Vse to je dokaz, da so ideje tiste, ki vplivajo na odločitve ljudskih mas. Dokler bo nanje vplivalo krščanstvo, se zanje ni treba bati. Ob prelomnicah svoje zgodovine bodo vedno našle pravo pot in pravilno rešitev.

Po brazilskem časopisju priredil E. K.

AKADEMSKI KLUB V GORICI

vabi na predavanje

»STO LET
SLOVENSKE MATICE«

ki bo v nedeljo 20. t. m. ob 16.30
v prostorih Katoliškega doma.

Za srečolovom na punčke so bila zabavišča najbolj obiskovana. Tu je bila zastopana vsa goriška mladina in ko bodo vsa zabavišča odšla, bodo tudi šolski otroci in dijaki prihajali redno domov.

Evangelij po Mateju

Prvi film, ki ga je izdelal pisatelj Pier Paolo Pasolini, je bil »Accattone«, zelo dober s tehničnega stališča, a moralno skrajno oporečen. Sledil je »Mamma Roma« in »Rogopag«. Ko smo nekako spoznali, katera snov mu je najbolj priljubljena, je nenadoma presenetil kritike in občinstvo z novim filmom, za katerega je našel navdih v svetem pismu. Ko je prvič bral snov, je sklenil, da bo po njej posnel film.

Radio Trst A

Za teden od 20. do 26. decembra 1964

Nedelja: 9.00 Kmetijska oddaja. — 9.30 »Cecilijska«, revija slovenskih goriških pevskih zborov. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 11.15 Oddaja za najmlajše: »Pripovedka o burji«. Napisal Dante Cannarella, prevedla Jadviga Komac. — 12.00 Nabožne pesmi. — 12.15 Vera in naš čas. — 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... Odmevi tedna v naši deželi. — 14.30 Sedem dni v svetu. — 15.00 Znani pevci: Francoise Hardy in Giorgio Gaber. — 20.30 Iz slovenske folklorne: Ljiljana Lombar. »Dopolnjen je obljube čas«. — 22.10 Klasična simfonija: Mozart: Simfonija št. 34.

Ponedeljek: 11.45 Italijanski orkestri in pevci. — 12.15 Iz slovenske folklorne: Ljiljana Lombar. »Dopolnjen je obljube čas«. — 18.00 Znanstveni leksikon. — 18.30 Naši mladi koncertisti. — 20.35 Willibald Christoph Gluck: »Armida«, tragična opera v petih dejanjih.

Torek: 12.15 Pomenek s poslušavkami. — 18.00 Italijanska po radiu: Spopolnjevni tečaj: 13. lekcija. — 18.30 Sodobna italijanska glasba. — 19.15 Pisani balončki, radijski tednik za najmlajše. — 21.30 Slovenske novele 19. stoletja: Nenad: »Na sveti večer«. — 21.55 Solisti naše dežele.

Sreda: 18.00 Saša Martelanc: »Skozi mestne luči božiču naproti«. — 18.30 Slovenski skladatelji 20. stoletja: »Fran Geršič«. — 19.15 Higiena in zdravje. — 20.35 Simfonični koncert orkestra »Alessandro Scarlatti« italijanske radiotelevizije iz Neapolja. V odmoru (približno ob 21.00) Iz pesniških gajev: »Slovenska božična lirika«, pripravil Vinko Beličič.

Četrtek: 12.15 Božič v Trstu pred sto leti. — 18.00 Novele in črtice: Josip Stritar: »Odpusti!«. — 18.30 Kantate in oratoriji: Heinrich Schütz (pred. Ghedini): Zgodba o rojstvu Jezusa Kristusa. — 19.15 Lepo pisanje, vzori in zgledi mladega rodu. — 21.00 Niko Kuret: »Čudo neskončno noč se godi«. — 23.30 Božične harmonije. — 24.00 Prenos polnočnice iz župne cerkve v Bazovici.

Petek: 8.30 Slovenski zbori. — 9.00 Božični odmevi iz vsega sveta. — 10.00 Prenos sv. maše iz stolnice sv. Justa. — 12.00 Francesco Vavalli: Magnificat. — 15.30 Niko Kuret: »Čudo neskončno noč se godi«. — 18.00 Bilo je nekoč... Venec pravljic, pripovedk, legend: »Veverica na božični večer«. — 18.15 Božične skladbe v izvedbi organista Tarcisia Todera. — 18.35 Otroški pevski zbor iz Skednja in od Svete Ane. — 19.10 Franc Orožen: »Od Severnega rta do Amazonke«. — 19.30 Praznični motivi. — 21.00 »Zvonovi«. Napisal Charles Dickens, prevod in dramatizacija Desa Kraševca.

Sobota: 8.30 Božične pesmi v izvedbi pevskih zborov Furlanije-Juljske krajine. — 9.00 Praznična matineja. — 10.00 Božič v družini, pripravila Marjana Prepeluh. — 11.30 »Zvezdice, toliko zvezdic...«, pravljica, ki jo je napisala Marija Peterlin. — 15.30 »Boter Andraž«, veseloigra v treh dejanjih, ki jo je napisal Marin Držič. Priredil Marko Fotes, prevod Mirko Rupel. — 17.20 II. Vatikanski koncil. Poročila in komentarji o Vesoljnem cerkvenem zboru. — 19.15 Družinski obzornik. — 19.30 Včeraj in danes, izbor božičnih motivov. — 20.30 Teden v Italiji. — 20.45 Zbor »Jacobus Gallus«, ki ga vodi Ubald Vrabeč. — 21.00 Rado Bednarik: »V tihem objemu svete noči«.

Nova knjižica: »Več otrok!«

Za letošnji božič smo izdali knjižico »Več otrok!« Knjižica je izredna po vsebini, po obsegu in zunanji opremljenosti. Knjižico je pripravilo pet pisateljev in sicer duhovnik, dva zdravnika, sociolog in družinski oče.

Te vrstice so samo navadna napoved, prvo obvestilo o knjižici, ki jo imate že v rokah. Pravo oceno bo napisal kdo izmed bralcev. Čeprav ima knjižica 64 strani in kar štiri barvno naslovno sliko, ostane navadna cena 100 lir. Priporočamo, dajte to knjižico kot dar zaročencem in mladim družinam. Knjižica je namenjena samo odraslim. Za KNJIZICE F. St.

In tako je nastal »Evangelij po Mateju«. V vseh svetopisemskih filmih, ki smo jih do sedaj videli, je v okoliščini v osebah prevladovalo razkošje. Pasolini pa v svojem filmu odkriva Kristusovo življenje v preprostem in ljudskem duhu. Glavna zasluga tega dela je ta, da je našlo ljudsko tradicijo. Gledavec odkrije v njem človeško toploto te čudovite zgodbe.

Pasolini je hotel v tem filmu pokazati Kristusa nekako objektivno, z očmi apostolov, ljudstva, kateremu je Kristus predstavljal junaka, prinašavca pravice. Pokazal ga je s stališča revnih ljudi, ki so v njem videli tolažnika njihovih bolečin in poslušali njegove besede z vdano ljubeznijo.

Toda zdaj se nam, da je Pasolini prikazal Kristusa med njegovimi govori večasih malo preveč trdega, skoraj grozečega.

Druga stvar, ki jo moramo pripomniti, je ta, da je Kristusovo trpljenje in smrt pokazal malo preveč na hitro, medtem ko je ves ostali del filma dovolj izčrpen.

Toda kar zadeva umetniško stran, je film zelo dober. Nekateri prizori naravnost potegnejo za seboj. Glede glasbene spremljave pa moramo reči, da ima Pasolini zares fin okus v izbiri glasbenih vložkov: Bach, Mozart, Prokofiev, črna maša »Black Nativity« in ruske pesmi. Vse to daje filmu pečat vsakega obelježja. Gledavec v kino dvorani ima tako še glasbeni užitek ob poslušanju klasičnih in narodnih motivov.

V filmu ne nastopa noben poklicen igralec, samo Enrico Maria Salerno daje svoj glas Jezusovi osebi, ki ga upodablja Enriquez Irazoqui. Vsi ostali, ki nastopajo v filmu, so preprosti ljudje z italijanskega juga, ki so s svojimi značilnimi potezami kot izklesani liki.

Film je na beneškem festivalu prejel nagrado žirije in nagrado OCIC. Priznati moramo, da je poslednjo zares zaslužil, zlasti če upoštevamo dejstvo, da je film izdelal Pasolini, ki je doslej v svojih filmih obravnaval vse kaj drugega kot versko snov.

Mira

OBVESTILA

LETOSNJA BOŽIČNA ŠTEVILKA »Kat. glasa« bo izšla en dan prej kot običajno, t. j. v sredo 23. t. m. v povečanem obsegu. Vabimo podjetja, trgovce, obrtnike in slovenske organizacije ter ustanove, da potom našega lista izrečejo svojim klientom, prijateljem in članom svoja božična in novoletna voščila. Tako dopisi kot voščila naj bodo na upravi lista vsaj do torka 22. decembra popoldne! — Novoletna številka bo pa izšla kot običajno v četrtek z datumom 1. januarja 1965. — Naročnina za Italijo in inozemstvo bo ostala ista, posamezna številka pa bo stala v nadrobni prodaji in v kioskih 50 lir.

DAROVI

Za Marijin dom v Rojanu: Tine Franceschi 10 dol.; N. N. 10.000; St. 65.000; K. 3.000; Bandelli G. 1.000; N. N. 3.000; Kerševan Veronika 1.000; Helena Samsa 2.000; G. A. 6.000; U. J. 1.000; A. 5.000; Strancar Julka 2.000; Marija N. 10.000; Kovačič 1.000; Vrtovec 1.000; K. S. 1.500; Salesija Marija 1.000; Z. Fr. 1.000; Pavla Ule 1.000; Mozetič Fani 1.000; N. N. ob 50-letnici sprejema v Marijino družbo 50.000; N. N. 5 dol.; M. F. 1.000; družina Zagar 6.000; N. N. 10.000; U. J. 1.000; Karlo Franceschi 10.000; Maligoy Marija 1.000; Svagelj Albina ob poroki 5.000 lir. — Bog plačaj!

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 30, osmrtnice L 50, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici